

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

tadqiqotchisi

Sharofiddinov Sardorbek

Tashkent 2024

Pul-kredit siyosati
(Monetar siyosat)

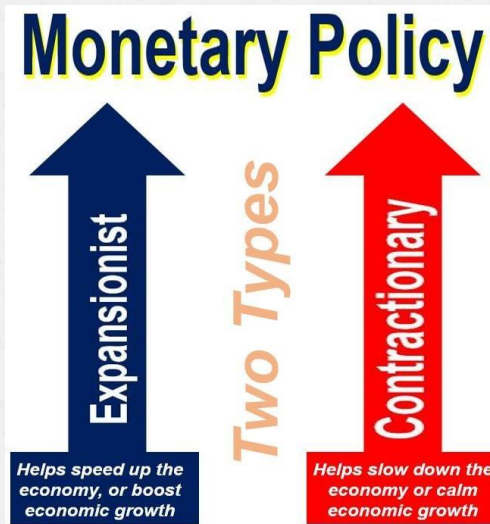
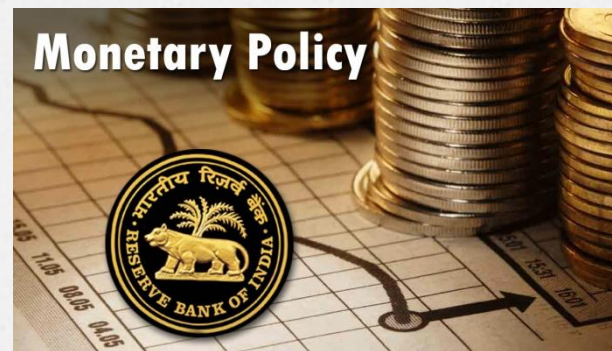
Pul-kredit siyosati

o Pul-kredit siyosati - bu muayyan iqtisodiy maqsadlarga erishish uchun pul massasi va foiz stavkalarini nazorat qilish va tartibga solish uchun AQShning Federal rezerv tizimi kabi markaziy bank tomonidan amalga oshiriladigan harakatlarni anglatadi. Pul-kredit siyosatining asosiy maqsadlari odatda inflyatsiyani nazorat qilish, valyuta kurslarini barqarorlashtirish, iqtisodiy o'sish va barqarorlikni rag'batlantirishdan iborat.

Pul-kredit siyosatining maqsadlari

***Narx barqarorligi:** pul-kredit siyosatining asosiy maqsadlaridan biri iqtisodiyotda narx barqarorligini saqlashdir. Markaziy banklar yuqori inflyatsiyaning xarid qobiliyatining pasayishi va moliya bozorlaridagi noaniqlik kabi salbiy ta'sirlarning oldini olish uchun inflyatsiyani o'rtacha va barqaror darajada ushlab turishni maqsad qilgan.*

To'liq bandlik: Pul-kredit siyosatining yana bir muhim maqsadi iqtisodiyotda to'liq bandlikni ta'minlashdir. Foiz stavkalari va pul massasiga ta'sir ko'rsatish orqali markaziy banklar ish o'rinlarini yaratish va ishsizlikni kamaytirish uchun qulay muhit yaratishga intiladi.

Iqtisodiy o'sish: Markaziy banklar umumiy iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun pul-kredit siyosatidan ham foydalanadilar. Foiz stavkalari va kredit mavjudligini sozlash orqali ular iste'mol xarajatlariga, biznes investitsiyalariga va qarz olishga ta'sir qilishi mumkin, bu esa o'z navbatida iqtisodiy kengayishga ta'sir qilishi mumkin.

Tools of Monetary Policy

Markaziy banklar pul-kredit siyosatini samarali amalga oshirish uchun bir qancha vositalardan foydalanadilar:

o Ochiq bozor operatsiyalari:

Bu pul massasi va foiz stavkalariga ta'sir qilish uchun ochiq bozorda davlat qimmatli qog'ozlarini sotib olish yoki sotishni o'z ichiga oladi.

- o **Diskont stavkasi:** Diskont stavkasi - bu tijorat banklari markaziy bankdan to'g'ridan-to'g'ri qarz olishlari mumkin bo'lgan foiz stavkasi. Ushbu stavkani to'g'irlash orqali markaziy banklar moliya institutlari uchun qarz olish xarajatlariga ta'sir qilishi mumkin.
- o **Majburiy zaxiralar:** Markaziy banklar o'zlarining depozitlariga nisbatan tijorat banklari zaxirada saqlashlari kerak bo'lgan mablag'lar miqdorini belgilaydigan zahira talablarini belgilashlari mumkin. Ushbu talablarni o'zgartirish kreditlash uchun mavjud bo'lgan pul miqdoriga ta'sir qilishi mumkin.

- **Oldinga yo'l-yo'riq:** Markaziy banklar o'zlarining kelajakdagi pul-kredit siyosati niyatlari to'g'risida oldindan ko'rsatmalar berishi mumkin, bu bozor kutishlari va uzoq muddatli foiz stavkalariga ta'sir qilishi mumkin.
- **Miqdorni yumshatish:** Iqtisodiy inqiroz yoki turg'unlik davrida markaziy banklar uzoq muddatli foiz stavkalarini pasaytirish va pul massasini ko'paytirish uchun uzoq muddatli qimmatli qog'ozlarni sotib olish orqali miqdoriy yumshatish bilan shug'ullanishi mumkin.

Pul-kredit siyosatining ta'siri

Pul-kredit siyosatini amalga oshirish iqtisodiyotning turli jabhalariga keng qamrovli ta'sir ko'rsatishi mumkin:

o **Foiz stavkalari:** pul-kredit siyosatidagi o'zgarishlar to'g'ridan-to'g'ri foiz stavkalariga ta'sir qiladi, iste'molchilar va korxonalar uchun qarz olish xarajatlariga ta'sir qiladi. Past foiz stavkalari qarz olish va xarajatlarni rag'batlantirishi mumkin, yuqori stavkalar esa iqtisodiy faollikni susaytirishi mumkin.

- **Valyuta kurslari:** Pul siyosati valyuta kurslariga foizlar farqi va kapital oqimiga ta'siri orqali ta'sir qilishi mumkin, bu esa o'z navbatida xalqaro savdo va investitsiyalarga ta'sir qiladi.
- **Aktivlar narxlari:** Pul-kredit siyosati harakatlari aksiyalar, obligatsiyalar va ko'chmas mulk kabi aktivlar narxlariga ham ta'sir qilishi mumkin, chunki foiz stavkalarining o'zgarishi investitsiya qarorlari va aktivlarni baholashga ta'sir qiladi.

Pul-kredit siyosatining muammolari

Pul-kredit siyosati iqtisodiyotni boshqarish uchun kuchli vosita bo'lsa-da, u quyidagi muammolarni ham keltirib chiqaradi:

- o **Kechikish effekti:** Pul-kredit siyosatining iqtisodga ta'siri darhol emas va ko'pincha kechikishlarni ko'rsatadi, bu markaziy banklar uchun intervensiya vaqtini aniq belgilashni qiyinlashtiradi.*

Ko'zda tutilmagan oqibatlar: pul-kredit siyosatidagi o'zgarishlar moliyaviy bozorlarda aktivlar pufakchalari yoki haddan tashqari tavakkalchilik kabi kutilmagan oqibatlarga olib kelishi mumkin.

Samarali aloqa: Markaziy banklar bozor kutganlarini boshqarish va keraksiz o'zgaruvchanlikning oldini olish uchun o'zlarining siyosiy qarorlarini samarali etkazishlari kerak.

Global o'zaro bog'liqliklar: O'zaro bog'langan global iqtisodiyotda ichki pul-kredit siyosati qarorlari boshqa mamlakatlar va xalqaro moliya bozorlariga ta'sir qilishi mumkin.

o Xulosa qilib aytganda, pul-kredit siyosati iqtisodiyotdagi foiz stavkalari, kredit mavjudligi va umumiy moliyaviy sharoitlarga ta'sir ko'rsatish orqali iqtisodiy sharoitlarni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Markaziy banklar o'zining turli vositalari va maqsadlari orqali pul-kredit siyosatini samarali boshqarishga xos bo'lgan murakkabliklar va muammolarni hal qilishda narxlar barqarorligini saqlashga, to'liq bandlikni rag'batlantirishga va barqaror iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashga intiladi.

E'tiboringiz uchun
raxmat!!!

Tashkent 2024